

Malmö stad

Kultur för barn och unga

Kan man?

Idéer och tankar
kring hur man kan
arbeta vidare efter att ha sett
Obanteaterns pjäs "Kan man!"
hösten 2009.

Kultur för barn och unga,

vill väcka barns och ungas lust och nyfikenhet för de olika konstformerna. I ett pilotprojekt hösten 2009 vill vi bl.a. undersöka om ett fördjupat för- och efterarbete kring ett arrangemang gör att upplevelsen stannar kvar längre hos barnen.

Vi vill också se hur utbudet passar till skolans läroplan och kursplaner. I skolans läroplan för grundskolan (Lpo 94) betonas: "Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till en annan". Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet.

I kursplanen för ämnet svenska står att läsa: "Det är ett av skolans viktigaste uppdrag att skapa goda möjligheter för elevernas språkutveckling. Språket har en nyckelställning i skolarbetet. Kultur och språk är ouplösligt förenade med varandra. Skönlitteratur, film och teater bär en del av kulturarvet och förmedlar kunskaper och värderingar"

Det är vår förhoppning att pilotprojektet kring Obanteaterns teaterpjäs "Kan man?" ska leda till att väcka ungas lust och nyfikenhet och att vi i det kreativa arbetet kring föreställningen ska nå en del av de mål som beskrivs i läroplanen.

I dokumentation och en uppföljande enkätundersökning kommer vi att försöka mäta erfarenheterna och meningarna om pilotprojektet, bl.a. i relation till Kultur för barn och ungas mål.

Denna handledning är framtagen av Kultur för barn och unga i Malmö, som inspiration och en källa till lust och nyfikenhet i efterarbetet efter att barn och pedagoger sett Obanteaterns föreställning "Kan man?" i Malmö under hösten 2009.

Lennart Bylund
lennart.bylund@pub.malmo.se

KULTURFÖRVALTNINGEN
Friisgatan 15 B
214 21 Malmö
Tel. 040-34 48 00
Org.nr. 212000-1124
www.malmo.se

Kan man...

lura ögat med hjälp av en kamera?

- Kan man skoja med perspektivet?
- Kan en spindel vara större än en människa?
  - Kan ett barn vara längre än en vuxen?
- Kan en pingisboll vara större än en fotboll?
  - Kan man flyga i luften/rymden?
    - Kan man lyfta en bil?
- Kan man balansera på ett broräcke?

Genom att ställa föremål olika långt ifrån kameran kan man få den som tittar att uppfatta saker som olika stora.

Genom att projicera en bild och ställa en person framför (gärna mörkt klädd för att inte få bilden på sig) kan man verka vara någon annan stans (t.ex. i rymden eller vid pyramiderna).

Genom att dölja saker bakom något annat t.ex. en bräda bakom ett broräcke, kan man få betraktaren att uppfatta saker och händelser som "inte finns".

Endast den egna fantasin sätter gränser...

Kan man...

fotografera eller filma skrönor?

- Kan man plantera en ärtä i näsan?
- Kan man sätta potatis i parkettgolv?
- Kan man dricka vatten när man står på händer?
- Kan man få in en hel skolklass i en vanlig bil?
  - Kan man byta huvud med sin kompis?
  - Kan man trolla bort någon på film?
- Kan man hoppa och bli kvar i luften på film?

På film och foto kan man lura den som tittar.
Genom att stanna kameran och byta ut föremål eller personer,
kan man få något att "försvinna".
I program som Photoshop och liknande kan man manipulera bilder,
"byta huvuden" eller bakgrunder för att luras.
Prova gärna att fotografera barnen med digitalkamera eller
en dv-kamera och visa hur man kan lura ögat!

Kan man ...

dramatisera liknelser?

- Kan man vara arg som ett bi?
- Kan man vara stark som en ox?
- Kan man vara listig som en räv?
- Kan man vara hungrig som en varg?
  - Kan man vara rik som ett troll?
  - Kan man vara pigg som en mört?
  - Kan man vara glad som en lärka?
  - Kan man vara stor som ett hus?
    - Kan man hal som en ål?

Hur ser det då ut?

Låt barnen komma på fler liknelser tillsammans.

Säkert finns det liknelser också i andra språk och kulturer, fråga barnen eller be dem att kolla upp saken med sina föräldrar.

Låt barnen träna på att dramatisera och spela sedan upp dem för kamraterna och låt dem gissa vilken liknelse som avses.

Det kommer säkert att bli många skratt...

Kan man skratta bäst om man skrattar sist?

Kan man.....

göra bilder av talesätt?

- Kan man få sina fiskar varma?
- Kan man lägga rabarber på den?
  - Kan man fly hals över huvud?
  - Kan man ha skinn på näsan?
    - Kan man få blodad tand?
- Kan man ha en djävul bakom örat?
  - Kan man bita i gräset?
- Kan man få betalt för gammal ost?
- Kan man sjunga på sista versen?
  - Kan man vara styv i korken?

För att bara nämna några av de talesätt som finns.
Samtala med barnen om de känner till andra talesätt,
vilka talesätt finns i andra språk och kulturer?
Illustrera talesätten på olika sätt och med olika tekniker,
rita, måla, fotografera eller uttryck dem på andra sätt!

Kan man ...

rimma tillsammans?

I årskurs ett är det inte ovanligt att man inom ramen för språkliga aktiviteter, språklekar, läsinlärning och annat sysslar med rim och ramsor.

Varför inte låta barnen rimma utifrån pjäsens fråga "kan man"? De barn som kan skriva kan sätta ner sina rim på pränt själva, medan andra behöver en "sekreterare".

Låt barnen hjälpas åt och anteckna deras rim på blädderblock, tavlan eller i datorn för senare utskrift.

Samla barnens rim och ramsor i deras egen "Rimbok".

Välj själv om rimmen ska börja...

"Kan man" ...

eller

"Man kan" ...

